

מאורות השבת

פרשת כי תצא

עורך: הרב סתיו א.

מאור המנורה | מאור הדרשה | מאור למדרש | מאור הבית | מאור ההלכה

מאור הדרשה

מצווה גוררת

מצווה

ועבירה גוררת..

"וְרֵאִיתָ בְּשַׁבָּת אֶשֶׁת יִפֹּת

תֹּאֵר." (דברים כא, יא')

בפרשתנו באר הכתוב את האופן שהותר לאדם לקחת אישה גויה שהיא יפת תואר, כשרואה אותה במלחמה. אמנם כתוב במדרש תנחומא: מנין שעברה גוררת עברה? שנאמר: "וראית בשביה אשת יפת תואר" (כ"א י"א), ולאחר מכן כתיב "כי תהיין לאיש שתי נשים" (כ"א ט"ו), שתי נשים בבית- מריבה בבית, ולא עוד אלא "האחת אהובה והאחת שנואה", ומיד כתיב: "כי יהיה לאיש בן סורר ומורה".

למדים אנו מדברי המדרש שמותר לקחת אשת יפת תואר מצד הדין, אבל אם אדם לא מקדש את עצמו זה יביא אותו לעברות של שנאה, מריבה וילדים שאינם הגונים... משום שעברה גוררת עברה. וכשמתחיל האדם בעברות אינו שם לב כיצד הוא נגרר לעברות נוספות.

המשך בעמוד 2

מאור המנורה

מנורת המאור פרק רצ

בבוא יום הדין

פרס, עומדים לומר סליחות מראש חודש אלול, ואמרי, שבו עלה משה להר פעם שלישית וירד עם לוחות שניות ביום הכיפורים. וכל המוסף לבקש רחמים, זכות הוא לו. לרבי יצחק בן גיאת ז"ל, ואנו מנהגנו כאותם העומדים מראש חודש אלול. לרבינו ניסים ז"ל, הרבה מן הזקנים ומן בעלי בתים שתוקעין בשופר בראש חודש אלול, ומצאתי עיקר במדרש (פדר"א שם), תניא, בראש חודש אלול אמר הקב"ה למשה וכו'.

גם מצינו שנוהגים להתענות בערב ראש השנה. וסמך להם ממדרש תנחומא- ולקחתם לכם ביום הראשון. וכי ראשון הוא? והלוא חמישה עשר הוא?! אלא ראשון לחשבון עונות. משל למדינה שחייבת מס למלך, ולא נתנו לו, הלך עליה בחיל לגבותו. כשנתקרב אליה בעשרה פרסאות, יצאו גדולי המדינה לקראתו ואמרו, אין לנו מה ליתן. הניח להם שלישי. כיוון שנתקרב יותר, יצאו בריוני העיר לקראתו, והניח להם שני שלישים. כיוון שנתקרב עוד יותר, יצאו כל בני העיר לקראתו, והניח להם הכל. כך, המלך, זה הקב"ה. בני המדינה, אלו ישראל, שמשגלים עונות כל השנה. ערב ראש השנה, הגדולים מתענין, ומוותר להם שלישי עונותיהם. בעשרת ימים, הבינוניים מתענים, ומוותר להם שני שלישיות. וביום הכיפורים הכל מתענים, ומוותר להם הכל. במוצאי יום הכיפורים, עוסקים במצות סוכה ולולב ואינן עושין עונות. לכך קורא יום טוב הראשון, ראשון לחשבון עונות. ואע"פ שמתענין בערב ראש השנה, רוחצין ומסתפרין ולובשין בבגדי לבן. כי מצינו במדרש וכן בירושלמי (ר"ה פ"א ה"ג), אמר רבי סימון, כתיב (דברים ד', ז') כי מי גוי גדול אשר לו אלוהים קרובים אליו כה' אלוהינו בכל קראינו אליו, רבי חנינא ורבי יהושע אמרי, אי זו אומה כאומה זו, שידעת אופיו של אלוהיה

כל בן דעת, כאשר רואה שקרב זמנו לבוא לדין על קצת ממונו וכל שכן על גופו, לפני מלך בשר ודם, מתעורר מאוד ביום ובלילה, ומחפש בדרכיו, ושואל ומבקש עצה מכל יועץ שימצא לומר לו כיצד ינצל מן הדין. על אחת כמה וכמה, מה יש לעשות כשיבוא יום פקודתו ודינו מגופו ובניו וממונו, לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, שהוא יודע כל תעלומות, שאין צריך לפניו לא עדים ולא ראיה, שהכל גלוי לו, ואינו מועיל לפניו סניגור אחר בלתי תשובה ומעשים טובים, שיש לו לאדם לירוא מאוד ולחפש בדרכיו ולשוב מחטאיו, ולבקש עצה טובה מכל יודע דעת, קודם הגיעו ליום הדין, כדי שיזכה בדינו.

ולזה צריך להקדים שלושים יום לכל הפחות, כדי שיתחיל מראש חודש אלול, להתעורר מתרדמתו אשר הוא יושב בה כל השנה. ועוד, שהוא זמן שנתרצה בו הקב"ה למחול עונם של ישראל בכלל, וציוה למשה רבינו לעלות ההרה לתת לו לוחות שניות. כמו שמצינו בפרקי רבי אליעזר (פרק מ"ו), תניא, בראש חודש אלול, אמר הקב"ה למשה, עלה אלי ההרה! שאז עלה לקבל לוחות האחרונות, והעבירו שופר בכל המחנה, משה עלה להר! שלא יטעו עוד אחר עבודה זרה. והקב"ה נתעלה באותו שופר, שנאמר (תהלים מ"ז, ו') עלה אלוהים בתרועה, ה' בקול שופר. וכך התקינו חכמים, שיהיו תוקעין מראש חודש אלול בכל שנה ושנה כל החודש, כדי להזהיר את ישראל שיעשו תשובה [שנאמר (עמוס ג', ו') אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו], וכדי לערבב את השטן. ועוד מצינו תשובה לרבינו הא"י וזה נוסחה, ומנהגינו לומר תחנונים באלו עשרה ימים בלבד. ושמענו, שבמקצת מקומות

המשך בעמוד 4

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמת רבי שמריהו יוסף חיים בן רבי יעקב ישראל זללה"ה

עבירה גוררת עבירה

בוא וראה עד היכן יכול להגיע אדם שעובר עברה אחת, ואפילו עברה קלה שבקלות.

מעשה שהיה בעת השמד בחנווני ישראל שהיה מבשל בשר טהור ובשר חזיר במסעדתו כיוון שלא רצה שירגישו בו שהוא יהודי.

וכך היה מנהגו: כל מי שנכנס ואינו נוטל ידיו, היה יודע שהוא גוי ונותן לפניו בשר חזיר. וכל מי שהיה נוטל ומברך, יודע שהוא יהודי, ומאכילו בשר טהור.

פעם אחת נכנס יהודי לאכול שם ולא נטל את ידיו, היה סבור שהוא גוי ונתן לפניו בשר חזיר, אכל ולא ברך. לאחר מכן בא לעשות חשבון על הפת והבשר, ומחיר בשר חזיר נמכר יותר ביוקר מבשר טהור.

אמר לו המוכר שהחתיכה שווה עשרה מנה. אמר לו הקונה: אתמול נתת לי אותה בשמונה, והיום אתה רוצה עשרה? אמר לו: "החתיכה שאכלת היא של חזיר".

ומכך שעבר על מצוה מדרבנן, שהיא נטילת ידיים, הגיע לאיסור חמור של אכילת חזיר, וכל זאת משום שעברה גוררת עברה.

מצווה גוררת מצווה

לעומת זאת אומר המדרש שמצווה גוררת מצווה. דכתיב: "כי יקרא קן ציפור לפניך, שלח תשלח את האם". ולאחר מכן כתיב: "כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך", "גדילים תעשה לך", "כי יקח איש אישה".

ומעשה באישה אחת שהיתה אופה לחם בתנור שבחצרה.

הגיע עני אחד וביקש לחם. נתנה לו. הגיע עני נוסף, וגם לו נתנה עד שראתה שלא נשאר לה לחם.

הלכה לשפת הים לטחון חיטים, ובאה רוח חזקה שהעיפה את שק החיטים שלה לתוך הים.

הלכה האישה במפח נפש אל הרב לטחון את סיפורה.

והנה בעודה מדברת מגיעים שני אנשים עם שק מלא בזהב אל הרב ואמרו שבאו לתרום את הזהב מפני שנעשה להם נס, שספינתם עלתה על שרטון ועמדה לטבוע בים. הם נדרו נדר לתת צדקה את הזהב אם הקב"ה יעשה להם נס, ואכן נסתמה הספינה. "כיצד נסתם החור?" שאל הרב. שק חיטים סתם אותו.

אמר הרב לאישה שבזכות המצווה שחילקה לעניים, זכתה גם לקיים הצלת נפשות שהביאה למתן צדקה בממון רב.

ריקוד על השלג

סיפר החתם סופר לתלמידיו: כשלמדתי אצל מורי הגאון רבי נתן אדלר זצ"ל, קרה מקרה שהעלילו צוררי ישראל עלילת רשע על אחת העיירות וגזרו על בני העדה שיתכוננו לעזוב את העיר.

אותה העיר היתה ממחוזות של שר גוי שאהב את ישראל והכיר את רבי נתן אדלר. שלחו יהודי העיר שליחים לרב כדי שינסה להשפיע על השר לבטל את הגזרה.

השלוחים הגיעו לעירו של הרב חצי שעה לפני קבלת שבת, ומיד לאחר צאת השבת שלח הרב להביא את העגלה כדי לנסוע כל הלילה כדי שיגיעו מיד בבוקר אל השר. אך לא נמצא מי שיסכים לקחת אותו בלילה, מפני שהשלג כיסה את פני הארץ, והנסיעה בזמן כזה היא קשה מאוד.

לפיכך יעצו לו נכבדי העיר לחכות עד הבוקר, אך הרב אטם את אוזנו ואמר: 'מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה, ובכל רגע שאני מתמהמה אעבור חס ושלום על איסור 'לא תעמוד על דם רעך'. ומיד ציווה אותי שאזמין בעבורו עגלון בכל מחיר שיהיה.

הלכתי והבאתי עגלון עם שני סוסים ומיד עלינו לעגלה ונסענו.

לאחר נסיעה של ארבע שעות נתקעה העגלה. מיד ביקש רבי נתן מהעגלון שילך ויביא מהעיריה הסמוכה עוד סוס, כדי שיהיה כוח לעגלה לצאת מהשלג.

אחרי שלוש שעות חזר העגלון, והרב זינק מן העגלה במהרה, עד שנפלו נעליו הרחבות והחמות מעל רגליו ונשאר לו רק גרביים דקות והחל לרקוד ולדלג על השלג כבחור צעיר ושמח שמחה גדולה שמעולם לא ראיתי כמותה.

שאלתי אותו מה פשר הריקודים, והוא השיב לי: 'האם אינך רואה? העגלון לא השיג סוס, ולכן הביא שוורים ורתם אותם לעגלה ליד הסוסים.'

אני שמח שזכיתי לקיים מצוה חשובה זו שלא לנסוע עם כלאים שאסרה לנו התורה.

והוסיף: 'אנשי העיר לא נתנו לי ללכת בלילה, ואני נסעתי למרות רצונם, ועתה ראה כי

שילם לי השי"ת מצוה נדירה שלא הייתי זוכה לקיימה אם לא הייתי יוצא בלילה מושלג...'

השתכר ונפל [בעבירה]

מספר רבנו חיים פלאג'י זצ"ל: פעם אחת טעה הבעל שם טוב בדרכו והזדמן למדבר גדול רחוק מאוד ממקומו. ויתפלא על כך מאוד ויאמר בליבו שבוודאי לא דבר ריק הוא. והנה באה לפניו צפרדע גדולה עד מאוד, עד שכמעט לא הכיר איזו בריה היא, ושאל אותה מי את?

השיבה הצפרדע: 'אני תלמיד חכם גדול שנתגלגל בצפרדע זו כבר חמש מאות שנה, ואף שהארי"ז ל תיקן את כל הנשמות, מגודל פשעי הרחיקו אותי למקום שאין בני אדם מצויים כדי שלא יתקנו אותי!'

שאל אותו הבעל שם טוב מה היו פשעיו? והשיב לו כי פעם אחת זילזל בנטילת ידיים שלא נטל כראוי, וקיסרג עליו השטן בבית דין של מעלה, ואמרו לשטן שאין רשות להענישו על עבירה אחת, אלא אם כן יכשילו בעבירות נוספות, אזי גם עבירה זו תחשב לו.

אבל אם ישוב בתשובה, יהיה נקי גם מעבירה זו.

השטן ניסהו בעבירה אחרת והצליח להכשילו, וכך שנה ושילש עד שכמעט עבר על כל התורה כולה, והשטן הסיתו ונעשה שיכור גדול, עד שלא היה לו פנאי להתבונן ולשוב בתשובה.

מה שגרם לכל החטאים הללו היה החטא הראשון של זילזול בנטילת ידיים, לכן כשמת נתגלגל בצפרדע שהיא תמיד במים, וגזרו שיהיה במקום שאין מצויים בני אדם.

כששמע זאת הרב הקדוש, עשה תיקון לנשמתו והעלה אותו עד שמתה הצפרדע.

ואחד הקורא ואחד השומע מעשה זה, חרדה ילבש, וכל עצמותיו יאחזמו רעד, בראותו שאף על פי שהיה אותו האיש תלמיד חכם, לא הועילה לו תורתו שלמד, ובעבירה קלה נפל ברשות השטן עד שעבר כמעט על כל התורה כולה.

ויותר צריך שיזהר התלמיד חכם לדקדק בכל ענייניו, כי שגגת תלמוד עולה זדון.

וכבר אמרו חז"ל: "כך אומנותו של יצר הרע, היום אומר לו עשה כך, מחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו לעבוד עבודה זרה, והולך ועובד".

(אוצר הדרשות)

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

אפלייה לאחים בלבד!

פרופסור טל הוא אחד האנשים החושבים.. הוא מכין את החומר לפני השיעור, כדי שידע איפה יש נקודות שצריך לברר אותן.. הוא הגיע די נרגש השבוע: "מצאתי את הסיבה לאנטישמיות!" הוא אמר.

בדרך לשיעור, מתברר, הוא התקשר למישהו לשאול האם יש משהו "עסיסי" על הפרשה שלנו..

"שמעתי שיש פסוק שעושה 'איפה ואיפה' בין יהודים ללא יהודים."

חייכתי ופתחתי לו את חומש דברים (כג, כ-כא): "לא תִשְׁיֶיךָ לְאֶחִיךָ נְטֹף נְטֹף אֶכֶל נְטֹף כֹּל דָּבָר אֲשֶׁר יִשֶׁף. לְנִכְרֵי תִשְׁיֶיךָ וּלְאֶחִיךָ לֹא תִשְׁיֶיךָ."

זה הפסוק שבו התורה אוסרת עלינו לקחת ריבית מיהודי בכסף או בכל דבר אחר, ואילו ממי שלא יהודי, מותר לקחת ריבית.

אתה מבין עכשיו, אמר לי טל - מאיפה הגיע "שיילוק"? המפורסם של שייקספיר!! טל הוא פרופסור לספרות ויש לו עוד דוגמאות ליהודי הסטריאוטיפי..

יש לך אה? שאלתי אותו פתאום.

כן, ענה לי טל.

אם הוא יזדקק חלילה לעזרה, תעזור לו?

ברור! אמר טל, אני מסכים לתת לו גם כליה אם יצטרך!!

ולקולגה בעבודה.. תתן כליה אם יצטרך? שאלתי.

טל התבלבל ובסוף אמר שיהיה לו קשה הרבה יותר לתרום כליה למי שלא אחיו.

תגייד טל - אתה מכיר חברה להשכרת רכב? טל מסתכל לי בעיניים ואומר - כמובן, צריך המלצה?

רגע, אני מבקש, שמעת על תופעה שאנשים משכירים דירות?

ברור, אמר טל.

אז תסביר לי, שאלתי, למה אי אפשר להשכיר כסף?!

המשך בעמוד 4

כי תצאי למלחמה

לך אשה יקרה יש אחריות עצומה! בזכות נשים צדקניות נגאלו ישראל ובזכותן עתידין להגאל.

את יודעת מה זה דוקא בדור הזה, להיות חזקה ולהתגבר על היצר הרע, ולשמור על צניעות - הן בלבוש והן בהתנהגות. שכר עצום מחכה לך בעולם הזה וגם בעולם הבא.

דעי! שעל כל התגברות שלך, על כל עמידה בניסיון ומניעה מלהיכשל ולהכשיל ואפילו שאף אחד לא יודע ולא רואה את המלחמה שלך, רק את ובורא עולם, או אז הילדים שלך עומדים בניסיונות משלהם!

כן, הקבי"ה רואה את המלחמה שלך וכשמגיע נסיון לילדים שלך הם עומדים בו!

סיפרה אישה שהייתה לה מלחמה קשה קשה בעניין הצניעות, מלחמה שלה מול הקבי"ה ולימים סיפר לה בנה, בחור ישיבה, על מלחמה קשה שהייתה לו עם הטכנולוגיה והוא הצליח להתגבר. היא הייתה נרגשת מאוד! כי המלחמה שלו הייתה בדיוק בזמן המלחמה שלה עצמה וכשהיא התגברה אף הוא התגבר, מדהים! אז שלא נדבר על המלחמות שלך בצניעות שהילדים שלך זוכים לראות אותם ולדעת עליהם, כי כשמגיע הנסיון שלהם הם רואים את דיוקנך ואז נסוגים אחורה ומצליחים לעמוד בניסיון.

הקפידו על שמיעת שיעורי צניעות ולימוד ההלכות, הם יחללו לתוכך וכך תפתחי רגישות לנושא הכל כך חשוב הזה ותזכי לשכר עצום ואף בני ביתך, ולא רק, אלא שתזכי לשמחה עצומה, שמחה אמיתית שאת זוכה למלא את שליחותך בביתך ומחוצה לו.

צאי למלחמה ותנצחי!

כותבת לך באהבה רבה!

"כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אִיבֶיךָ... וְרֵאִיתָ בְּשִׁבְיָה אִשָּׁת יַפֶּת תְּאֵר וְחִשְׁקָתָּ בָּהּ וְלִקְחָתָּ לָּהּ לְאִשָּׁה." (דברים כא, י-יא)

אשה אחת התכוננה לצאת מביתה יחד עם בעלה. היא עמדה מול ארון הבגדים והתלבטה ארוכות.

משהתמהמה, שאל אותה בעלה: מה קרה, על מה ההתלבטות?

יש לי מלחמה קשה.. קיבלתי על עצמי בחודש אלול להתחזק קצת בביגוד ועכשיו אני מתלבטת אם ואיך לבצע.. מה אתה אומר?

ענה לה בעלה: אכן זו מלחמה קשה, אבל כשאת מנצחת את לא מנצחת רק בשבילך, אלא בשביל כל מי שמכיר אותך!

פרשתנו מדברת על מלחמה על האויב, והאויב הגדול ביותר של האדם הוא יצר הרע, שמגיע בתחבולות ובתחכומים אין סופיים, בכל מיני צורות וגוונים.

כי תצא למלחמה... את נלחמת בעצמך על בגד זה או אחר, וכשאת יוצאת מהבית כראוי, את מונעת מלחמות אחרות...

ותמיד צריך לזכור מה שהתורה מתריעה **וּלְפָנֶי עֵינֶיךָ לֹא תִתֵּן מַכְשָׁל** (ויקרא יט, יד)

ממשיך הפסוק: **וראית בשביה אשת יפת תואר...** אומר רש"י: אפילו אשת איש.

ולקחת לך לאשה. לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע.

היום בעקבתא דמשיחא יש יצר הרע גדול מאוד בנושא הלבוש.

אנחנו בגלות ארוכה וככל שמתקרבים לסופה, כך יצר הרע גדול יותר.

לדאבונו, היצר הרע משקיע מחוץ לבית השקעה מרובה בנראות שלנו, במי שיותר בולט ומושך תשומת לב מירבית. שפע עצום של צבעים וגוונים והרבה יופי זוהר מסתובב ברחובות.

מאור הפרשה המשך מעמוד 1

תשעה באב שהוא תענית חמורה, לא ראו לקבעה בשבת, אלא דחו אותה. ואפילו בערב שבת להשלים תענית, נסתפקו כמה דורות, עד שנחתכה הלכה מתענה ומשלים. וכמו כן מפורש בירושלמי (תענית פ"ב ה"ב), רבי יעקב היה מצווה למלמדים, מי שיבוא לשאול לכם, תאמרו לו, בכל מתענין, חוץ משבתות וימים טובים וראשי חודשים ופורים. ובבבלי (יומא דף פא.) אמרינן, ומה עינוי שאינו נוהג בשבתות וימים טובים, ענש. מלאכה שנוהגת בשבתות וימים טובים, אינו דין שיענשו? שמע מינה, לא מתענין, לא בשבתות ולא בימים טובים (עד כאן תשובת הגאון). ומכאן תשובה למתענין בראש השנה ובשבת של תשובה, שאינם יודעין שתוכל להיות תשובה בלא תענית, והיא אינה אלא אחת מדרכי התשובה, והדרכים האחרים הם יותר עיקר.

(פירוש, מנהגיו ודיניו). בנוהג של העולם, אדם שיש לו דין, לובש שחורים ומתעטף שחורים ומגדל זקנו ואינו חותך ציפורניו, לפי שאינו יודע איך דינו יוצא. אבל ישראל, אינם כך. אלא, לובשים לבנים ומתעטפים לבנים ומגלחים זקנם וחותכים ציפורניהם, ואוכלין ושותין ושמחין בראש השנה, לפי שידועין שהקב"ה עושה להם נס.

וגם מצינו תשובה לגאון זכרונו לברכה (שערי תשובה, סימן ס"ד) וזה נוסחה, ולהתענות בשני ימים טובים של ראש השנה, כך אנו רואין יפה שלא להתענות. שכך אמרו פרנסי ישראל הראשונים, לישראל בראש השנה, (נחמיה ח', י') לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו כי קדוש היום לאדונינו, ואל תעצבו כי חדות ה' היא מעוזכם. וכן בשבת שובה, אין אנו רואין שיתענה. שהרי

מאור למדרש המשך מעמוד 3

השתמשת למישהו ברכב או בבית יש לזה עלות. אז למה שכסף יהיה אסור להשכיר??
ובכן, התורה מלמדת אותנו שכל אחד מישראל, הוא אח שלנו! ולאחים עושים ג'סטות שלא עושים לאחרים.
ולכן למי שאינו אח-מהעם שלנו, מותר להשכיר רכב, וגם מותר "להשכיר" לו כסף, בריבית.

אבל לאח, התורה דורשת שנתייחס אחרת. טל התרגש, החודשים האחרונים מטלטלים, ופתאום הוא מבין למה, החשש מסכסוך בין אחים הוא גדול.
והפתרון נמצא דווקא השבוע בפרשה, אם נתייחס לכל בני עמנו, כמו אל אחים, לא נגיע למצבים מסובכים!
כתיבה וחתומה טובה.

מאור ההלכה

מתוך 'קיצור הלכות ומנהגים - הלכות שבת'
המצורף לספר שתילי זיתים הלכות שבת

רסז

דיני התפילה בערב שבת

- א** המנהג פשוט שגם אם מתפללים מנחה גדולה, שאינה סמוכה להכנסת שבת, אין נופלים על פניהם, דתוספת קדושת שבת מתחילה להתגלות בערב שבת תכף אחר שעה חמישית מן היום (שת"ז וז"ר סק"א):
- ב** בעשיית יש שנוהגים לומר אבינו מלכינו גם במנחה. והטעם לפי שאינו וידוי אלא בקשות רחמים (שת"ז סימן תרב סק"ג). וכן מנהג חלק מהבלדי וחלק מהשאמי. ויש שלא נהגו לאומרו (שם, ועיין ז"ר סימן זה סק"א). וכן מנהג חלק מהבלדי וחלק מהשאמי:
- ג** המתפללים תפילת ערבית של שבת מפלג המנחה, טוב להשתדל להתפלל מנחה באותו היום לפני פלג המנחה (ז"ר סק"ב). וצריכים לחזור ולקרות קר"ש לאחר צאת הכוכבים, שהוא עיקר זמנה לדינא. ויש שסומכים על קר"ש שעל המטה, שקוראים אז את כולה (ז"ר סק"ג):
- ד** המקדש מבעוד יום, אינו צריך לאכול כזית בלילה כדי לצאת ידי סעודת שבת, כיון דאחר פלג המנחה נחשב לילה (שת"ז סק"ג). ויש אומרים שצריך לאכול כזית בלילה. וטוב להחמיר (מהרי"ץ). וכבר נהגו בעיר צנעא שקודם הסעודה אוכלים פירות ושותים ושרים, וממילא סועדים בפת ובתבשילין בלילה, (ז"ר סק"ג):
- ה** מנהגינו לומר בכל ער"ש, שיר השירים. וסודו רם ונישא. וגם על דרך הפשט, יש בו עניין גדול. ונהגו לקרוא בנעימה ובמיתון בטעמיו. ואחרי פיוט לכה דודי, נהגו לומר ארבעה פסוקים משיר השירים, המתחילים ישקני וגו'. והוא תיקון למי שלא קרא את שיר השירים כולו. ומכאן נלמד גודל חשיבות שיר השירים וגודל סגולת קריאתו, עד שתיקנו תקנה מיוחדת למי שלא קרא אותו (ז"ר סק"ג):

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה